

Poppenkast...

Voordat ik begin neem ik u even mee terug in de tijd. Het is begin juli 2018 als het Noord-Hollands Dagblad op mijn keukentafel ligt. De stofwolken van de gemeenteraadsverkiezing in Koggenland zijn net gaan liggen als de wethouder van de VVD het nieuwe collegeprogramma presenteert met als titel 'Zaai verder'. "We willen oogsten wat we hebben gezaaid en deze positieve lijn doortrekken. We denken liever niet in termen van oppositie en coalitie maar zetten bij voorkeur in op een raad brede agenda. Dat geeft namelijk rust en stabiliteit in je bestuur. In plaats van gekissebis. We gaan uit van kansen en niet alles is in beton gegoten." Zo te lezen geeft dit hoop op debatten met een open vizier in de raad.

Vandaag is het maandagavond 3 februari 2020 als ik aanwezig ben bij de raadsvergadering van de gemeente Koggenland. De burgemeester, de wethouders en een aantal raadsleden heten mij en andere welkom, die op de tribune in de raadzaal hebben plaatsgenomen. Zij allen schudden mij de hand. Onderwijl wordt er koffie en koek door een alleraardigste koffiedame uitgeserveerd. De tribunestoel is ineens wat minder oncomfortabel met warme koffie en een bokkenpootje.

Dan staat de fractievoorzitter Klok van GBK naast mij. Ook hij schudt mij stevig de hand en ik voel dat hij iets van plan is. Mijn schud-hand bevestigt wat ik denk: Klok is op oorlogspad.

Om acht uur precies neemt Klok plaats achter de microfoon van het spreekgestoelte. De waarnemend burgemeester Franx geeft de fractievoorzitter van GBK spreektijd. Want er is iets te herauten en de burgemeester wil zijn vingers niet branden aan politiek. Ik zie Klok aftellen, en dan gebeurt het: "We laten ons niet meer lenen voor deze poppenkast!" Na het voorlezen van een korte protesttekst verlaat Klok demonstratief de raadzaal.

Eindelijk werpt de oppositie de knuppel in het hoenderhok van de coalitie. Zes legen stoelen als resultaat. De coalitie speelt de onschuldige verwarring en oppositiegenoot GroenLinks/PvdA was uit solidariteit al weggebleven. De burgemeester schorst de vergadering voor 5 minuten.

Opvallend is dat de wethouder VVD, die graag zaait en oogst, blijft roepen tegen iedereen die hét wil horen en vooral naar de aanwezige journalist: "Wat een bizarre vertoning!"

Na 5 minuten komt de reactie van de coalitie: "Wij vinden deze actie onbegrijpelijk. Het lijkt ons niet meer dan terecht dat deze fracties nu ook hun financiële vergoeding beschikbaar stellen voor een goed doel" De wethouder VVD die van rust en stabiliteit houdt roffelt met beide handen op haar desk en schaterlacht het uit over de opmerking betreffende financiële vergoedingen versus het goede doel. Ik vond het een gênante vertoning en terecht dat de burgemeester dit gedrag niet gepast vond. Stilte is wat volgt.

De reactie van de coalitie op de protesttekst vind ik dan ook tenenkrommend. Tot nu toe is er een duidelijke zichtbare en voelbare scheiding te zien in oppositie en coalitie, de wethouder die regeert en de opinie bewerkt met twitteren. De raad die er achteraan hobbelt. Daarbij is er al jaren niet gezaaid, dus niet geoogst en er is al helemaal geen positieve lijn te herkennen in de onderlinge relatie of in toekomstig beleidsplannen. Waarom vertel ik u dit?

Omdat het 'huis' op papier wel is ingericht als dual maar de dagelijkse praktijk laat zien dat het tot aan de plafondplinten van de raadzaal vol zit met monistisch spelers: achterkamertjespolitiek, vooraf afgetimmerde debatten en te veel aandacht voor de details in plaats van hoofdlijnen. De coalitie die samen met hun wethouder(s) politieke standpunten 'voorkoken'. De coalitie die liever wacht op de plannen van het college dan dat zij zelf initiatief neemt.

De input van de raadsvergaderingen wordt voornamelijk geproduceerd door het ambtelijk apparaat, dat wordt aangestuurd door de twee wethouders. Dat betekent dat de raad meestal aan het einde aan zet is. Het college maakt voorstellen, de raad wordt in een later stadium geconfronteerd met kant en klare en vaak dichtgetimmerde beleidsplannen.

In de kern betekent dualisme een scheiding van de gemeenteraad en het college van B&W. De gemeenteraad moet zich bezighouden met politieke sturing en controle, terwijl het college zich bezighoudt met uitvoering.

Dus vind ik dat de oppositie gelijk heeft dat zij niet langer op de achterbank willen deelnemen aan de besluitvorming. En fractievoorzitter Klok van GBK heeft gelijk: de oppositie moet net als de coalitie in de raad haar taak goed kunnen oppakken en niet worden uitgesloten. Er zijn veel debatten over allerlei onderwerpen: (jeugd)zorg, onderwijs, veiligheid etc., en wie geeft daar steeds tekst en uitleg over? Juist, vaak één van de wethouders.

Dit is gewoon niet juist in een dual systeem want een wethouder is van het dagelijks bestuur. Binnen de raad zou hier iemand verantwoordelijk voor moeten zijn en ook gewoon voor worden aangewezen. De wethouder is namelijk bezig met de uitvoerbaarheid van alle plannen van de raad en bemoeit zich niet wenselijk met het beleid tenzij anders gevraagd door dé raad.

Dus wanneer de wethouder of burgemeester wordt gevraagd op welke wijze een dorpskern of woonwijk er uit moet zien over een paar jaar, dan moet B&W zeggen: het spijt me, maar hier zijn wij niet van, neem even contact op met de gemeenteraad. Zij zijn er van! Als de raad heeft bepaald wat goed is voor dit dorp of voor deze wijk dan pas ga ik als verantwoordelijk wethouder uitzoeken hoe we dit kunnen uitvoeren. De wethouder informeert dan de uitvoerbaarheid van dit plan in de raad meer ook niet!

Waar Koggenland naar terug moet is een oprecht dual systeem, waar de raad weer zelf achter het stuur zit, zelf standpunten inbrengt en die zaken in een open debat vol passie met elkaar wil bespreken. Waarbij de gemeenteraad de lijnen uitzet en het college van B&W uitvoert.

Kortom ik zit niet meer te wachten op een ingericht 'huis' waar de wethouders regeren en de opinie beïnvloeden met hun getwitterde berichtjes. Waar een groot deel van de raad maar zit te wachten op voorstellen van de wethouder(s). Ik wil geen schijndebatten meer zien waarin de uitkomst vooraf al vaststaat omdat de coalitie het samen met de wethouder(s) het politieke standpunt heeft voorgekookt!

Tijd om naar huis te gaan, morgen weer een dag en ik neem nog maar een zandkoekje van het schoteltje, ze staan er toch.

Arti Schipper.